

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล เขวาใหญ่

อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๕

บทที่ ๑
โครงการพัฒนาชุมชนตำบลเขาใหญ่
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

หลักการเหตุผล

ในเขตพื้นที่ตำบลเขาใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ ๘๐ จะประกอบพื้นที่การเกษตร ซึ่งมีการปลูกข้าวเป็นพืชหลัก รองลงมาเป็นการทำไร่ และมีอาชีพเสริม เช่น ปศุสัตว์ ร้านค้าทั่วไป ซึ่งเป็นการทำการเกษตรโดยทั่วไปพบว่ามีปัญหาอีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านดิน, น้ำ, โรค, แมลง การจัดการตลอดจนด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ซึ่งเป็นการพัฒนาการด้านการเกษตร จำเป็นจะต้องมีการทำความเข้าใจกับเกษตรกรให้รู้จักการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสม เข้าไปพัฒนาการเกษตรของตนเอง

ฉะนั้น การพัฒนาชุมชนด้านต่าง ๆ นั้น จะต้องมีการวางแผนการนำข้อมูลพื้นฐานของชุมชนด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม มาประกอบเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงานโครงการในการพัฒนาชุมชนและในการที่จะได้มาของโครงการต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนนำมาเป็นข้อมูลในการจัดทำโครงการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อแก้ปัญหาของชุมชนให้ตรงกับความต้องการของชุมชนตามข้อมูลพื้นฐาน ทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านกายภาพ, ชีวภาพ, เศรษฐกิจและสังคม
๒. เพื่อพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชนออกเป็น ๓ ด้าน คือ แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี, แผนการลงทุนและแผนพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
๓. เพื่อแก้ปัญหาทางด้านดิน, น้ำ, โรค, แมลง การจัดการตลอดจนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ของเกษตรกร
๔. เพื่อนำโครงการต่าง ๆ ด้านการเกษตรของชุมชนมารวบรวมเข้าแผนในการพัฒนาต่อไป
๕. เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนได้รู้จักวิธีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ให้ถูกต้อง
๖. เพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกรให้สูงขึ้น
๗. เพื่อชุมชนเข้มแข็ง และเอาชนะความยากจน

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรจะมีความเข้าใจในการประกอบอาชีพการเกษตรในยุคปัจจุบันสามารถแก้ไขปัญหาของตนเองตลอดจนทำให้มีความกินดีอยู่ดีในอนาคต
๒. มีการดำเนินธุรกิจชุมชนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมทำให้เกิดการรองรับผลผลิตการเกษตรภายในตำบลต่อไป
๓. เมื่อเกษตรกรเข้าใจในปัญหาของตนเองและแก้ไขอย่างเหมาะสม จะมีผลต่อภาพรวมของตำบลในทางที่ดีขึ้น
๔. เกษตรกรจะมีความรู้จากการได้รับถ่ายทอดเทคโนโลยีตามความต้องการของเกษตรกรสามารถลงทุนทำธุรกิจของชุมชนได้และสามารถพัฒนาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

พื้นที่เป้าหมาย

ทั้ง ๒๑ หมู่บ้าน ในเขตตำบลเขาใหญ่ ตามศักยภาพ

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๓

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

ที่	กิจกรรม / โครงการ	งบประมาณ (บาท)	แหล่งงบประมาณ	หมายเหตุ
๑	ฝึกอบรมสัมมนาเรื่องการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	๓๕,๐๐๐	อบต., กรมส่งเสริม การเกษตร	
๒	เกษตรแบบพอเพียงตามแนวพระราชดำริ	๓๑๐,๐๐๐	อบต., กรมส่งเสริม การเกษตร	
๓	จัดซื้อเครื่องมือและอุปกรณ์เคมีภัณฑ์	๒๕๓,๐๐๐	อบต., กรมส่งเสริม การเกษตร	
๔	ขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่ต้นเขิน	๑๑,๐๐๐,๐ ๐๐	- อบต.	
๕	พัฒนากลุ่มอาชีพต่าง ๆ	๓,๒๐๐,๐๐ ๐	- อบต.	
๖	ขุดลอกคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตร	๓๐๐,๐๐๐	- อบต.	
๗	โครงการสร้างทักษะและส่งเสริมอาชีพด้าน การเกษตร (อบรมเกษตรกร)	๔๐๒,๔๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร	ปี ๒๕๖๑
๘	โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย	๖๐๐,๐๐๐	กรมส่งเสริมการเกษตร	ปี ๒๕๖๑

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่

บทที่ ๒
สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

๒.๑ ข้อมูลกายภาพ

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเขวาใหญ่เป็นตำบลหนึ่งใน ๑๐ ตำบลของอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ห่างจากอำเภอกันทรวิชัยไปทางทิศใต้ประมาณ ๒๕ กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลนาสีนวน อำเภอกันทรวิชัย
- ทิศใต้ ติดต่อกับแม่น้ำชีและติดกับอำเภอเมือง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับห้วยเชียงส่งตลอดแนวและติดเขตอำเภอโกสุมพิสัย มีเนื้อที่ในตำบลประมาณ ๕๕.๓๕ ตารางกิโลเมตร

จำนวนประชากรและครัวเรือน

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรและครัวเรือน

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร		รวม	จำนวนครัวเรือน		หมายเหตุ
		ชาย	หญิง		ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตรกร	
๑	เขวาใหญ่	๑๙๙	๒๐๑	๔๐๐	๑๐๑	๑๐๑	
๒	เขวากลาง	๒๒๗	๒๔๓	๔๗๐	๑๐๔	๙๔	
๓	เขวาน้อย	๑๗๐	๑๙๑	๓๖๑	๙๗	๘๘	
๔	โนนเสียว	๑๖๘	๑๑๔	๒๘๒	๘๔	๗๗	
๕	ชี	๑๓๕	๑๔๔	๓๑๕	๖๘	๖๑	
๖	ดอนเงิน	๒๑๘	๒๓๑	๔๔๙	๑๐๓	๑๒๗	
๗	คุยเพ็ก	๑๔๙	๑๕๒	๓๐๑	๑๐๓	๙๕	
๘	คุยเชือก	๒๕๔	๒๕๙	๕๑๓	๑๒๓	๑๐๘	
๙	บุงเบา	๑๔๔	๑๔๗	๒๙๑	๗๑	๖๘	
๑๐	ชีเหล็ก	๓๕๔	๓๖๔	๗๑๘	๑๘๐	๑๘๐	
๑๑	ส้มโฮง	๑๕๔	๑๓๖	๒๙๐	๗๕	๗๓	
๑๒	ดอนโพธิ์	๑๐๓	๑๐๕	๒๐๘	๖๔	๖๔	
๑๓	ชี	๒๕๗	๒๗๔	๕๓๑	๑๒๕	๑๒๒	
๑๔	เขวาใหญ่	๑๑๐	๑๑๔	๒๒๔	๖๕	๖๕	
๑๕	หนองโน	๑๐๓	๙๖	๑๙๙	๕๕	๔๔	
๑๖	เขวาน้อย	๑๕๘	๑๕๖	๓๑๔	๘๕	๘๒	
๑๗	หินปูน	๘๐	๘๑	๑๖๑	๓๗	๓๗	
๑๘	โนนเสียว	๑๖๐	๑๖๕	๓๒๕	๘๖	๗๕	
๑๙	ชี	๑๕๓	๑๕๑	๓๐๔	๘๐	๖๙	
๒๐	คุยเพ็ก	๑๑๓	๑๑๘	๒๓๑	๕๘	๕๗	
๒๑	เขวาใหญ่	๘๑	๗๖	๑๕๗	๔๑	๔๐	
	รวม	๓๗๙๗	๓๘๓๕	๗๖๓๒	๖๙๔๘	๑๗๑๘	

ระยะเวลาดำเนินการ

ตั้งแต่ปีงบประมาณ ๒๕๖๑ - ๒๕๖๓

ลำดับ	แผนงาน / โครงการ	งบประมาณ	แหล่งงบประมาณ	หมายเหตุ
๑	โครงการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	๔๗,๙๐๐	อบต.	
๒	โครงการส่งเสริมเพิ่มผลผลิตข้าว - ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยชีวภาพ - ลดการใช้ปุ๋ยเคมี	๖,๓๐๐	อบต.	
๓	โครงการปลูกข้าวปลอดภัยจากสารพิษ	๒๒,๕๐๐	อบต. เกษตรกรเอง	
๔	โครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	๔๙,๐๐๐	- กองทุนศูนย์ ข้าวชุมชน - อบต.	
๕	โครงการปรับปรุงพื้นที่พืชรพพยากร (โครงการปรับปรุงบำรุงดิน)	๑๒,๐๒๐	อบต.	
๖	โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร	บ่อบาดาล ๗,๐๐๐ บาท	เกษตรกรเอง	
๗	โครงการเจาะน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง (ขนาด ๓๐-๕๐ ไร่)	-	สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม จังหวัด มหาสารคาม	ปี ๒๕๖๑
	<u>แผนการส่งเสริมอาชีพ</u>			
	๑. ผลิตน้ำหมักชีวภาพ	สนับสนุนถังหมัก จุลินทรีย์ ๒๐ ใบ	ม. ๑๑ , ๑๒ ต. เขวาใหญ่	๕,๐๐๐
	๒. ผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ	ก่อสร้าง โรงปุ๋ยหมักชีวภาพ	ม. ๑๒ ต. เขวาใหญ่	๓๐,๐๐ ๐

ที่มา : ข้อมูลศูนย์บริการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่ ปี ๕๖

พื้นที่และสภาพการถือครองที่ดิน

พื้นที่ตำบลเขวาสินรินทร์ส่วนใหญ่เป็นที่นา รองลงมาปลูกพืชไร่และปลูกผัก สภาพการถือครอง
 ในที่ดินส่วนใหญ่ จะเป็น น.ส ๓ก และ โฉนด

ตารางที่ ๒ แสดงลักษณะการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

หมู่ที่	บ้าน	การใช้ประโยชน์ที่ดิน (ไร่)					
		นาข้าว	พืชไร่	พืชผัก	สาธารณะ	อื่น ๆ	รวม
๑	เขวาสิน	๑๔๕๘.๗๕					
๒	เขวาสิน	๑๒๙๘.๒๕					
๓	เขวาสิน	๑๓๘๑.๒๕					
๔	โนนเสียว	๑๓๙๙	๙				
๕	ชี	๗๙๕.๗๕					
๖	ดอนเงิน	๑๖๐๓.๗๕					
๗	คุยเพ็ก	๑๔๒๕.๗๕	๑๑			๒๐	
๘	คุยเชือก	๒๒๔๔	๑๐				
๙	บึงเบา	๑๒๙๐		๓			
๑๐	ชีเหล็ก	๓๗๙๐.๗๕		๔			
๑๑	ส้มโฮง	๓๑๑๑					
๑๒	ดอนโพธิ์	๖๗๘.๕				๔	
๑๓	ชี	๑๘๒๑					
๑๔	เขวาสิน	๘๘๙					
๑๕	หนองโน	๕๕๑.๗๕		๓			
๑๖	เขวาสิน	๑๔๙๓					
๑๗	หินปูน	๒๑๗					
๑๘	โนนเสียว	๑๕๗๓.๘๕๐					
๑๙	ชี	๙๗๗					
๒๐	คุยเพ็ก	๑๐๘๘.๗๕					
๒๑	เขวาสิน	๖๘๒.๗๕				๕	
		๒๙๘๙๔	๓๐	๑๐		๒๙	

ที่มา : การสำรวจข้อมูลของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาสินรินทร์ (๒๕๕๖)

แผนที่แสดงขอบเขตตำบลเขวาสินรินทร์

แผนที่สภาพการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

สภาพภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของตำบลเขวาใหญ่ พื้นที่ทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำชีไหลผ่านทางตอนใต้ตลอดแนวเขต และมีลำห้วยเชียงสงไหลผ่านอีกสายหนึ่ง หนึ่งทางทิศตะวันตก และมีฝายเก็บกักน้ำของกรมชลประทานขนาดกลาง ซึ่งอยู่ทางทิศใต้ของตำบล

พื้นที่ป่า

พื้นที่ป่าของตำบลเขวาใหญ่ ปัจจุบันจัดเป็นพื้นที่ ทำการเกษตร ไปบ้างแล้ว

อุณหภูมิ

ตารางแสดงอุณหภูมิเฉลี่ย ๓ ปี

หน่วย : องศา C

ปี	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๒๕๕๒	๑๘.๕	๑๘.๙	๒๒.๗	๒๕.๖	๒๕.๓	๒๖.๑	๒๕.๔	๒๕.๘	๒๔.๘	๒๔.๘	๒๐	๑๙.๔
๒๕๕๓	๒๐.๓	๒๐.๘	๒๓.๒	๒๖.๔	๒๕.๙	๒๕.๘	๒๕.๘	๒๕.๗	๒๕.๓	๒๔.๗	๑๙.๕	๑๘.๗
๒๕๕๔	๑๗.๓	๒๐.๗	๒๓.๗	๒๕.๗	๒๖	๒๖.๕	๒๖.๒	๒๕.๓	๒๕.๒	๒๕.๔	๒๒.๕	๒๑.๓

ตารางที่ ๓ แสดงแหล่งน้ำที่จัดสร้างขึ้นและแหล่งน้ำตามธรรมชาติในตำบลเขวาสินรินทร์

ที่	ชื่อแหล่งน้ำ	หมู่	การใช้ประโยชน์	หมายเหตุ
๑	หนองเลิงเปลือย	๓	เพื่อทำการเกษตร	
๒	หนองปลาเคี้ยว	๓	เพื่อทำการเกษตร	
๓	หนองหัวควาย	๑๑	เพื่อทำการเกษตร	
๔	หนองเบ็ญ	๑	เพื่อทำการเกษตร	
๕	หนองสามขา	๒	เพื่อทำการเกษตร	
๖	หนองเลิงเปลือยน้อย	๑๐	เพื่อทำการเกษตร	
๗	หนองเบ็ญเครือ	๒	เพื่อทำการเกษตร	
๘	หนองค้ำ	๔	เพื่อทำการเกษตร	
๙	หนองทุ่ง	๔	เพื่อทำการเกษตร	
๑๐	หนองกุดวังซอ	๗	เพื่อทำการเกษตร	
๑๑	หนองหวาย	๒๑	เพื่อทำการเกษตร	
๑๒	หนองจอก	๑๔	เพื่อทำการเกษตร	
๑๓	หนองหว่า	๑๐	เพื่อทำการเกษตร	
๑๔	หนองตามืด	๖	เพื่อทำการเกษตร	
๑๕	หนองโพธิ์	๑๒	เพื่อทำการเกษตร	
๑๖	หนองคู	๑๙	เพื่อทำการเกษตร	
๑๗	หนองปลาตอง	๑๓	เพื่อทำการเกษตร	
๑๘	อ่างห้วยสามสัตว์	๗	เพื่อทำการเกษตร	
๑๙	อ่างเก็บน้ำบ้านดอนเงิน		เพื่อทำการเกษตร	
๒๐	ห้วยสามสัตว์ตอนบน		เพื่อทำการเกษตร	
๒๑	หนองไคร่นุ่น	๑๑	เพื่อทำการเกษตร	
๒๒	หนองสระหิน	๑๓	เพื่อทำการเกษตร	

ที่	ชื่อแหล่งน้ำ	หมู่	การใช้ประโยชน์	หมายเหตุ
๑	ศูนย์สูบน้ำ บ้านส้มโฮง	๑๑	เพื่อทำการเกษตร	
๒	บ้านเขวาใหญ่	๑	เพื่อทำการเกษตร	
๓	บ้านชีเหล็ก	๑๐, ๑๗	เพื่อทำการเกษตร	
๔	บ้านคุดเขือก	๘	เพื่อทำการเกษตร	
๕	บ้านคุดเพ็ก	๗	เพื่อทำการเกษตร	
๖	บ้านดอนเงิน	๖	เพื่อทำการเกษตร	
๗	บ้านชีดอนเงิน	๖	เพื่อทำการเกษตร	

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาใหญ่

ตารางที่ ๔ ปริมาณน้ำฝนอำเภอกันทรวิชัย ในรอบ ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๕-๒๕๖๔)

เดือน	ปี ๒๕๕๕	ปี ๒๕๕๖	ปี ๒๕๕๗	ปี๒๕๕๘	ปี๒๕๕๙	ปี๒๕๖๐	ปี๒๕๖๑	ปี๒๕๖๒	ปี๒๕๖๓	ปี๒๕๖๔
ม.ค.	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ก.พ.	๐	๑๘.๐	๖.๓	๐	๒๕.๗	๐	๐	๐	๐	๐
มี.ค.	๓๒.๖	๒๒.๕	๑๐.๕	๓๔.๓	๑๘.๗	๔๐.๕	๒๐.๕	๒๐.๒	๐	๐
เม.ย.	๑๐๒.๑	๑๑๒.๐	๑๓๐.๗	๑๒๑.๘	๑๗๖.๓	๗๖.๖	๐	๒๒๒.๐	๘๖	๔๕.๔
พ.ค.	๑๓๐.๑	๑๒๐.๖	๑๓๔.๓	๒๑๑.๓	๑๖๔.๔	๒๔๐.๖	๒๒๗.๕	๑๔๕.๘	๓๔๖.๖	๕๕.๗
มิ.ย.	๑๒๙.๖	๖๐.๔	๗๑.๗	๑๓๐.๖	๒๘๒.๓	๙๐.๒	๑๐๑.๘	๑๖๖.๘	๑๙๑.๔	๖๐.๔
ก.ค.	๕๗.๖	๕๒.๒	๕๗.๐	๑๑๑.๑	๒๒๓.๒๗	๑๖๖.๑	๒๗๑.๘	๒๕๗.๘	๒๕๗.๖	๙๐.๗
ส.ค.	๑๙๑.๐	๑๗๙.๐	๒๑๖.๐	๕๙.๙	๓๒๘.๓	๒๐๔.๕	๓๕๔.๔	๑๘๗	๑๕๑.๕	๓๘๗.๖
ก.ย.	๓๑๙.๐	๑๒๑.๐	๑๓๕.๐	๒๔๑.๐	๑๕๕.๐	๒๐๖	๓๓๓.๔	๑๘๖.๓	๔๘๗.๑	๑๕๑.๖
ต.ค.	๑๓๓.๒	๔๕.๑	๓๓.๗	๖๔.๓	๕๗.๐	๒๐๙.๙	๑๐๕.๙	๑๑๐.๘	๒๕.๑	๑๑๕.๘
พ.ย.	๘๙.๕	๓๘.๒	๐	๒๘.๔	๐	๐	๐	๑๑๐.๕	๐	๐
ธ.ค.	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
รวม	๑๑๘๓.๙	๗๘๖.๘	๗๙๕.๕	๑๐๐๓.๐	๑๔๓๐.๙	๑๒๓๔.๔	๑๑๔๓.๕	๑๔๐๗.๓	๑๕๔๕.๓	๙๐๗.๒
เฉลี่ย	๙๘.๖๕	๖๕.๐๖	๖๖.๒๙	๘๓.๕๘	๑๑๙.๒๔	๑๐๒.๘๗	๙๕.๒๙	๑๐๑.๖๙	๑๒๘.๗๗	๗๕.๖

เส้นทางคมนาคม

การคมนาคมทางบกทางเดียว โดยมีถนนลาดยาง ๔ สาย คือ จากทางแยกบ้านท่า
 ขอนยางถึงบ้านขามเรียง - บ้านชี ทางแยกบ้านท่าขอนยาง - บ้านมะกอก - บ้านส้มโฮง บ่อน้อยตำบลท่า
 สองคอน บ้านชี - ดอนโพธิ์ - ดอนเงินถึงเขื่อนเปรมทางเชื่อมระหว่างหมู่บ้านเป็นถนนลูกรัง ถนนลาดยาง
 ถนนคอนกรีต

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลเขวาใหญ่ (๒๕๖๐)

กลุ่มชุดดินความเหมาะสมของดินและคุณภาพของดิน

ชุดดินที่พบในตำบลเขาใหญ่มีอยู่ ๕ ชุดดิน คือ ชุดดินศรีสงคราม, ซึ่งมีมากที่สุดประมาณ ครึ่งหนึ่งของตำบล รองลงมา ได้แก่ ชุดดินร้อยเอ็ดมีประมาณ ๓๐% ชุดดินชัยนาทราชบุรีมีประมาณ ๑๕% ชุดดินวารินมีประมาณ ๙% และชุดดินโคราชมีประมาณ ๖%

ตารางที่ ๕ แสดงเนื้อดินความเหมาะสม/คุณภาพ/การใช้ประโยชน์ของดิน

เนื้อดิน	ชุดดิน	บริเวณที่พบ	ความเหมาะสม	การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน
เนื้อดินเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนซิลท์สีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาของดินเป็นกรดเป็นกลาง	ชุด ดิ น ศ รี สงคราม	พบบริเวณ หมู่ ๑, ๑๔, ๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๕	เหมาะแก่การปลูกข้าว	ทำนา, ไม้ผล
เนื้อดินที่ลักษณะร่วนปนทรายและทรายปนร่วนมีจุดสีแดงปนเหลืองการระบายน้ำเลวความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุด ดิ น ร้อยเอ็ด	พบบริเวณ หมู่ ๑ - ๗, ๑๑ - ๑๔	เหมาะแก่การทำนา	ทำนา, ไม้ผล
ดินร่วนปนทรายมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาลเข้มความอุดมสมบูรณ์ต่ำ	ชุดดินโคราช	พบบริเวณ หมู่ ๑, ๔, ๕, ๗, ๑๓, ๑๔	เหมาะแก่การปลูกพืชไร่และไม้ผล	ทำนา, ไม้ผล
มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง มีอินทรีย์วัตถุอยู่ประมาณ ๑%	ชุดดินชัยนาทราชบุรี	พบบริเวณ หมู่ ๑, ๒, ๗, ๑๔, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๕	เหมาะสำหรับการปลูกข้าว ยาสูบและพืชต่าง ๆ	ทำนา, พืชผัก, ไม้ผล
เกิดจากตะกอนของลำน้ำที่พัดพามา เป็นที่ราบเรียบจนถึงเป็นลูกคลื่นลอนลาดดินลึก ระบายน้ำได้ดี อุ่มน้ำได้ปานกลาง	ชุดดินวาริน	พบบริเวณ หมู่ ๑ - ๕, ๑๓, ๑๔	เหมาะสำหรับการปลูกไม้ผล	ไม้ผล

แผนที่แสดงจุดดิน

สาธารณูปโภค

ประปา ตำบลเขาใหญ่มีน้ำประปาใช้ ๒๑ หมู่บ้าน

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

- หนอง บึง ลำห้วยเชียงสง แม่น้ำชี ห้วยสามสัตว์
- บ่อน้ำตื้น ๑๕ แห่ง
- ฝาย ๓ แห่ง
- บ่อโยก ๑๘ แห่ง

ไฟฟ้า

มีการใช้ไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน เหลือเพียงบางครัวเรือนเท่านั้นที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่เกษตรกรมีความต้องการนำไฟฟ้าไปใช้ในการเกษตรและไฟฟ้าสว่างรอบ ๆ บ้านมากขึ้น

โทรศัพท์

- มีตู้โทรศัพท์สาธารณะประจำหมู่บ้าน จำนวน ๑๑ ตู้
- ที่ทำการไปรษณีย์เอกชน ๑ แห่ง

โรงเรียน

มีโรงเรียนขนาดครอบครัว จำนวน ๓๙ แห่ง

ภัยธรรมชาติ

ฝนแล้ง ในปีใดที่ฝนทิ้งช่วงในฤดูฝนจะทำให้เกิดการแห้งแล้งในทุกหมู่บ้านกระทบต่อการทำนาถึงกับเสียหายบางปีในทุกหมู่บ้าน

น้ำท่วม ถ้ามีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลาหลายวันจะทำให้น้ำหลากแม่น้ำชี คลองส่งน้ำชลประทาน และทำให้ข้าวที่ปักดำไว้เสียหายทุกหมู่บ้าน

ข้อมูลชีวภาพ

การปลูกพืช

พืชต่าง ๆ ที่ปลูกในเขตพื้นที่ตำบลเขาใหญ่ ได้แก่ ข้าว พืชไร่ พืชฤดูแล้ง

ตารางที่ ๖ แสดงการปลูกพืช, พันธุ์พืชและพื้นที่ปลูกพืชที่สำคัญ

ที่	ชนิดพืช	ชื่อพันธุ์	พื้นที่ปลูก (ไร่)	แหล่งปลูก	หมายเหตุ
๑	ข้าว	ก.ข ๖, ก.ข ๑๕, ขาวมะลิ ๑๐๕	๒๙๘๙๔	ทุกหมู่บ้าน	ปลูกตามไร่นา ส่วนผสมและสวนหลังบ้าน
๒	พืชไร่		๓๐	ทุกหมู่บ้าน	
๓	พืชฤดูแล้ง	ข้าวโพด, พืชผักต่างๆ	๒๐	ทุกหมู่บ้าน	

การเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๗ แสดงการเลี้ยงสัตว์, พันธุ์สัตว์

ที่	ชนิดพันธุ์	ชื่อพันธุ์	จำนวนตัว	สถานที่เลี้ยง	หมายเหตุ
๑	โคเนื้อ	โคพื้นเมืองและลูกผสม อเมริกันกับบราห์มัน	๓๕๖	ทุกหมู่บ้าน	
๒	กระบือ	พื้นเมือง	๙๗๗	ทุกหมู่บ้าน	
๓	สุกร	ลูกผสมสามสายเลือด	๓๒๑	ทุกหมู่บ้าน	
๔	ไก่	พื้นเมือง	๕๒๗๔	ทุกหมู่บ้าน	
๕	เป็ดเทศ	-	๔๕๓๒	ทุกหมู่บ้าน	
๖	ปลา	-	-	หมู่๑๐, ๑๗	

การใช้ที่ดิน

พื้นที่ตำบลเขว้าใหญ่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำการเกษตร ปลูกไม้ผล และปลูกผัก

ระบบการผลิต

ตารางที่ ๘ แสดงระบบแสดงการผลิตพืช-สัตว์

ชนิดพืชการผลิต	วิธีการผลิต	ระยะเวลา	การใช้แรงงาน	หมายเหตุ
ข้าว	นาดำ, นาหว่านข้าวแห้ง	ก.ค.-พ.ย.	-แรงงานใน ครัวเรือน -จ้างแรงงาน	
ไม้ผล	ปลูกเป็นสวน ปลูกตามหลังบ้านและหัวไร่ ปลายนาเพื่อบริโภค	ตลอดปี	-แรงงานใน ครัวเรือน	
โค-กระบือ	เลี้ยงเพื่อใช้งานและจำหน่าย โดยอาศัยหญ้าจากธรรมชาติ	ตลอดปี	-แรงงานใน ครัวเรือน	
สุกร	เลี้ยงเพื่อผลิตลูกและขุน จำหน่ายโดยใช้รำผสม หัวอาหาร	ตลอดปี	-แรงงานใน ครัวเรือน	
สัตว์ปีก	เลี้ยงเพื่อบริโภคและจำหน่าย ในครัวเรือน	ตลอดปี	-แรงงานใน ครัวเรือน	
ปลา	เลี้ยงเพื่อบริโภคและจำหน่าย	ตลอดปี	- แรงงานใน ครัวเรือน	

๗.การเก็บเกี่ยว								
- ระยะเวลาเหมาะสม	/	/	/	/	/	/	/	/
๘.การผลิต								
- จำหน่าย	/	/	/	/	/	/	/	/
- บริโภคเอง	/	/	/	-	-	/	/	-

ปริมาณผลผลิต

ตารางที่ ๑๑ แสดงปริมาณผลผลิตจากพืชและสัตว์

ชนิดพืช	พ.ท/จำนวน	ผลผลิตเฉลี่ย	ผลผลิตรวม	หมายเหตุ
ข้าว	๒๙๘๙๔ ไร่	๔๕๖ ก.ก./ไร่	๑๓๖๓๒ ตัน	
พืชไร่	๓๐ ไร่			
โคเนื้อ	๓๕๖ ตัว		๓๕๖ ตัว	
โคขุน	๔๙๖ ตัว		๔๙๖ ตัว	
กระบือ	๕๖๗ ตัว		๕๖๗ ตัว	
สุกร	๓๒๑ ตัว	-	๓๒๑ ตัว	
ไก่	๕๒๗๔ ตัว	-	๕๒๗๔ ตัว	
เป็ดเทศ	๔๕๓๒ ตัว	-	๔๕๓๒ ตัว	

ตารางที่ ๑๒ แสดงปริมาณการผลิตข้าวรายหมู่บ้าน

หมู่ที่	พื้นที่ (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก/ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	หมายเหตุ
๑	๑๔๕๘.๗๕	๔๖๐	๖๗๑	
๒	๑๒๙๘.๒๕	๔๖๐	๕๙๘	
๓	๑๓๘๑.๒๕	๔๖๐	๖๓๘	
๔	๑๓๙๙	๔๕๐	๖๓๐	
๕	๗๕๙.๗๕	๔๕๐	๓๔๒	
๖	๑๖๐๓.๗๕	๔๕๐	๗๒๒	
๗	๑๔๒๕.๗๕	๔๕๖	๖๕๑	
๘	๒๒๔๔	๔๕๐	๑๐๑๐	
๙	๑๒๙๐	๔๕๖	๕๘๙	
๑๐	๓๗๙๐.๗๕	๔๖๐	๑๗๔๔	
๑๑	๓๑๑๑	๔๖๐	๑๔๓๑	
๑๒	๙๗๘.๕	๔๖๐	๓๑๓	
๑๓	๑๘๒๑	๔๖๐	๘๓๘	
๑๔	๘๘๙	๔๖๐	๔๐๙	
๑๕	๕๕๑.๗๕	๔๕๐	๒๔๔	

๑๖	๑๔๙๓	๔๖๐	๑๔๙๔	
๑๗	๒๑๗	๔๕๐	๙๘	
๑๘	๑๕๗๗.๕	๔๕๖	๗๑๘	
๑๙	๑๑๔๖.๕	๔๖๐	๕๒๘	
๒๐	๑๐๘๘.๗๕	๔๔๐	๔๗๙	
๒๑	๖๘๒.๗๕	๔๖๐	๓๑๔	
รวม	๒๙๘๙๔	(๔๕๖)	๑๓๖๓๒	

ที่มา : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่ (๒๕๕๖)

แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

ตำบลเขวาใหญ่ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก เช่น
 - พื้นที่ทำนาทั้งหมด ๒๙๘๙๔ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวพันธุ์ กข. ๖ และข้าวขาวมะลิ ๑๐๕ ข้าวนาปรัง (ชัยนาท , พิษณุโลก)
 - พื้นที่ปลูกพืชไร่ทั้งหมด ๓๐ ไร่
 - เลี้ยงสัตว์ เช่น โคนม โคเนื้อ โคพันธุ์พื้นบ้าน กระบือ หมู ไก่ เป็ด
 - ร้านค้าทั่วไป ๖๐ แห่ง
 - มีการเดินทางไปทำงานต่างจังหวัด
๒. หน่วยธุรกิจในเขต อบต. เขวาใหญ่
 - ปั้มน้ำมัน ๖ แห่ง
 - โรงงานอุตสาหกรรม ๒ แห่ง
 - โรงเรียนขนาดครอบครัว ๒๙ แห่ง

จำนวนแรงงาน

แรงงานในภาคการเกษตรตำบลเขวาใหญ่จะเป็นแรงงานหัวหน้าครัวเรือน และแรงงานเกษตรกร / รับจ้าง เมื่อเกษตรกรว่างจากงาน แรงงานส่วนหนึ่งก็เดินทางไปทำงานต่างจังหวัด

รายได้-รายจ่ายของครัวเรือน

ตารางที่ ๑๓ แสดงรายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือนต่อปี

ที่มาของรายได้ รายจ่าย	จำนวนครัวเรือน ที่มีรายได้	รายได้ (บาท)	รายจ่าย (บาท)	รายได้สุทธิ (บาท)
โคเนื้อ	๙๐	๑๒,๐๐๐/ตัว	๘,๕๐๐/ตัว	๓,๕๐๐ ตัว
กระบือ	๖๕	๑๓,๐๐๐/ตัว	๑๐,๕๐๐/ตัว	๒,๕๐๐ ตัว

เป้าหมายของการทำฟาร์ม

เป้าหมายของการทำการเกษตรของตำบลเขว้าใหญ่มีลักษณะแตกต่างกันตามกิจกรรม ดังนี้

๑. ข้าวจะผลิตใช้เพื่อบริโภคเป็นหลักที่เหลือจากบริโภคแล้วค่อยจำหน่าย
๒. ไม้ผลผลิตเพื่อบริโภคและขายบางส่วน
๓. พืชผักผลิตเพื่อขายและบริโภคบางส่วน
๔. สุกกร ผลิตเพื่อจำหน่าย
๕. สัตว์ใหญ่ผลิตเพื่อจำหน่าย
๖. สัตว์ปีกผลิตเพื่อบริโภคและขายบางส่วน

เทคนิคและวิธีการผลิต

แสดงตารางที่ ๑๐ หน้าที่ ๑๙ - ๒๐

สัตว์ใช้งานเครื่องจักรกลการเกษตร

ตารางที่ ๑๔ แสดงสัตว์ใช้งานและเครื่องจักรกลการเกษตร

หมู่ที่	กระบือ (ตัว)	รถไถนาเดินตาม (คัน)	เครื่องนวดข้าว (เครื่อง)	รถแทรกเตอร์ ล้อยาง (คัน)	โรงสีข้าว	หมายเหตุ
๑.	๑๐	๓๖	-	-		
๒.	๑๕	๑๙	-	๑	๑	
๓.	๑๐	๓๙	-	๑		
๔.	๙	๓๗	-	๔		
๕.	๒๐	๑๘	-	-		
๖.	๑๘	๔๒	-	-		
๗.	๑๕	๗๙	๑	๔		
๘.	๒๓	๓๖	-	๓	๑	
๙.	๓๐	๑๔๓	๑-	๔		
๑๐.	๑๘	๖๓	-	๔		
๑๑.	๑๘	๑๑	-	-	๑	
๑๒.	๒๐	๑๓	-	-		
๑๓.	๑๕	๒๓	-	-	๑	
๑๔.	๑๐	๒๓	-	๔	๑	
๑๕.	๑๕	๘	-	-	๑	
๑๖.	๑๔	๒๗	-	๓		
๑๗.	๙	๑๒	-	-		
๑๘.	๙	๓๑	๑	๒	๑	
๑๙.	๒๐	๒๘	-	-		
๒๐.	๒๐	-	-	-	๑	
๒๑.	๑๘	-	-	-		
รวม	๓๓๖	๕๕๘	-	๒๘	๘	

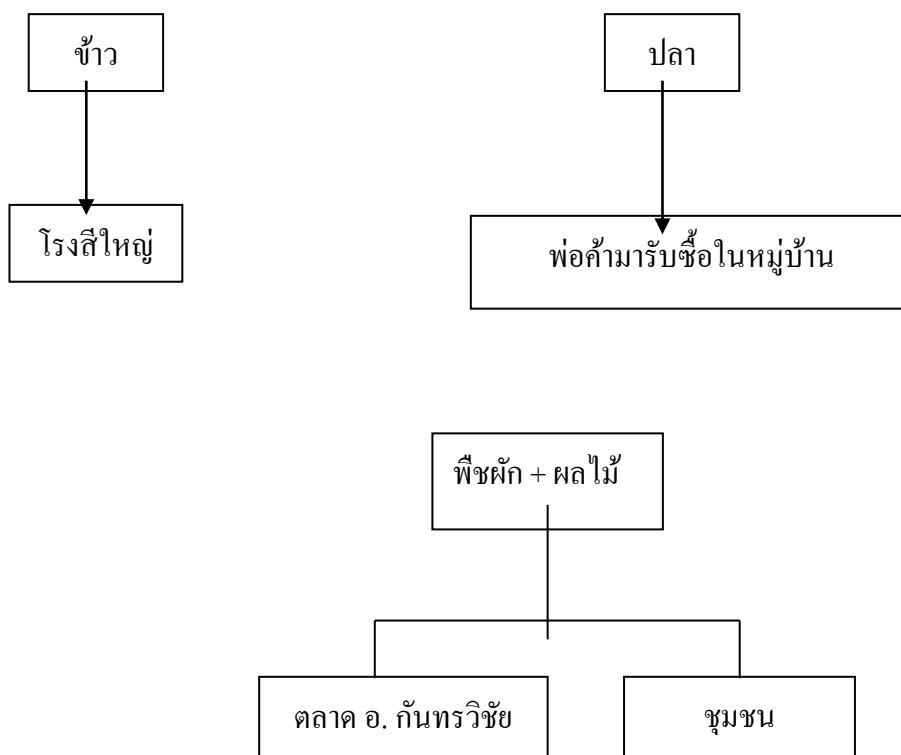
การรวมกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ภายในตำบล

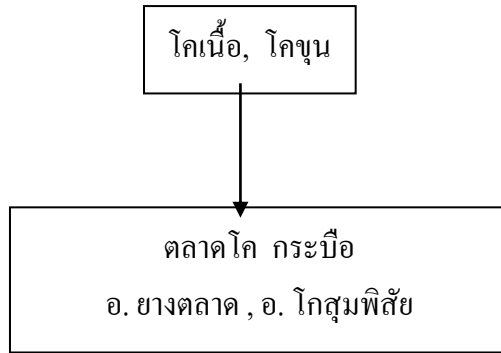
๑. กลุ่มเกษตรกรทำนา มีสมาชิก ๗๒๑ คน ทำธุรกิจหาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมีไว้บริการแก่สมาชิก และมีกองทุนศูนย์ผลิตข้าวชุมชน
๒. กลุ่มโคขุนบ้านหินปูน หมู่ ๑๗ มีสมาชิก ๒๓ คน
๓. กลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง บ้านขี้เหล็ก หินปูน หมู่ ๑๐, ๑๗ มีสมาชิก ๗๙ คน
๔. กลุ่มทอเสื่อกก บ้านคุดเฝ้า หมู่ ๗ มีสมาชิก ๑๙ คน
๕. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านเขวาน้อย หมู่ ๑๖, ๓ มีสมาชิก ๒๕ คน
๖. กลุ่มทอผ้าไหม บ้านเขวาน้อย หมู่ ๓ มีสมาชิก ๑๗ คน
๗. กลุ่มทอเสื่อกก บ้านเขวากลาง หมู่ ๒ มีสมาชิก ๒๐ คน
๘. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านขี้ หมู่ ๑๓ มีสมาชิก ๒๒ คน
๙. กลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านเขวาใหญ่ หมู่ ๒๑ มีสมาชิก ๑๘ คน
๑๐. กลุ่มเลี้ยงสุกร บ้านเขวาใหญ่ หมู่ ๒๑ มีสมาชิก ๑๒ ราย

ตารางที่ ๑๕ แสดงแหล่งสินเชื่อและภาวะหนี้สิน

แหล่งสินเชื่อ	จำนวนเป็นหนี้ (ครัวเรือน)	ร้อยละของครัวเรือนเกษตรกร	เฉลี่ย/ครัวเรือน (บาท)
๑. ธกส / สหกรณ์การเกษตร	๑๑๔๔	๗๐	๒๐,๐๐๐
๒. กองทุนเงินล้าน			๑๕,๐๐๐
๓. เพื่อนบ้าน / ญาติ	-	-	-

ข้อมูลด้านการตลาด

กองทุนหมู่บ้านและผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๑๖ แสดงข้อมูลกองทุนต่าง ๆ ดังนี้

ที่	ชื่อกองทุน	สถานที่ตั้ง	สมาชิก	เงินกองทุน	ผลการดำเนินงาน
๑.	กองทุนหมู่บ้านและหนึ่งล้านบาท	๒๑ หมู่บ้าน	-	๒๑ ล้านบาท	ได้ให้สมาชิกกู้ยืม ร้อยละ ๖ บาทต่อปี
๒.	กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน	ม. ๑๐, ๑๓	๕๐	๑๘๕,๐๐๐	ขยายพันธุ์ข้าวให้เกษตรกรทั่วไปได้ ๓,๐๐๐ ไร่

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ด้านการศึกษา ซึ่งมีสถานศึกษา จำนวน ๗ แห่ง ประกอบด้วย
 - สถานศึกษานบ้านส้มโฮง
 - สถานศึกษานบ้านขี้เหล็กบุงเบาสามัคคี
 - สถานศึกษานบ้านเชือกคุดเพ็ก
 - สถานศึกษานบ้านศรีสง่า
 - สถานศึกษานบ้านดอนเงิน
 - สถานศึกษานบ้านเขวาใหญ่
 - โรงเรียนเขวาใหญ่พิทยาสรรค์
๒. สถาบันองค์การทางศาสนา ประกอบด้วย วัดและสำนักสงฆ์ จำนวน ๑๒ แห่ง โบสถ์ จำนวน ๔ แห่ง
๓. สาธารณสุข มีสถานอนามัย ๒ แห่ง
๔. ความปลอดภัยในทรัพย์สินและชีวิต มีสถานีตำรวจประจำตำบล ๑ แห่ง

ขนบธรรมเนียมประเพณี , พิธีกรรม , อิทธิพลทางความคิด

ประเพณีดั้งเดิมที่สำคัญ คือ การทำบุญตามเทศกาลเดือนต่าง ๆ ซึ่งเรียกว่า ฮีตสิบสองครองสิบสี่ การบายสีสู่ขวัญ การแห่นางแมวขอฝน การมีตาแฮกที่นา การแรกนาขวัญ การสู่ขวัญข้าว

ศาสนาที่ยึดเหนี่ยวและข้อห้ามต่าง ๆ

- ศาสนา นับถือศาสนาพุทธทุกคร้วเรือนโดยมีวัดอยู่ ๑๒ แห่ง
- ลึงยึดเหนี่ยว มีศาลหลักบ้าน ดอนปู่ตา และ ศาลพระภูมิ
- ซึ่งมีข้อห้ามต่าง ๆ ในการดำเนินวิถีชีวิตร่วมกันในสังคม ดังนี้
- ห้ามทำนาก่อนมีบุญเลี้ยงบ้าน
 - ห้ามตักข้าวจากยุ้งในวันพระ

- ห้ามตัดข้าวจากยุงในวันมีคนตายในหมู่บ้าน
- ห้ามฆ่าโค - กระบือ ในบริเวณหมู่บ้าน
- ห้ามยิงปืนในบ้าน
- ห้ามเลี้ยงไก่แจ้ขาวไว้ในบ้าน
- ห้ามสร้างบ้านค่อมต่อไม้และบ่อน้ำ
- ห้ามนอนหันศีรษะไปทิศตะวันตก
- ห้ามทำบันไดบ้านหันหน้าไปทิศตะวันตก

การศึกษา

ประชาชนส่วนใหญ่จะอ่านออกเขียนได้ ยกเว้นคนเฒ่าคนแก่ที่มีอายุมาก ๆ ประมาณ ๘๐ ปีขึ้นไป ปัจจุบันตำบลเขาใหญ่จะมีโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่หนึ่งแห่ง และโรงเรียนระดับประถม ๖ แห่ง คนที่จบการศึกษาภาคบังคับที่ได้ศึกษาต่อ มีประมาณร้อยละ ๗๐ และประมาณร้อยละ ๒๐ ที่ได้ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

ผู้นำ

ผู้นำด้านปกครอง

๑. นายธีรวัช	ชินโคตร	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑
๒. นางลำไพ	ชินสีห์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒
๓. นายสุดใจ	ดวงขรา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๓
๔. นายจักรชัย	ศรีหอม	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔
๕. นางสุภาพร	ทองเจริญ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๕
๖. นายบุญเหลือ	ไชยหงษา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖
๗. นายสมพร	แสงจันทร์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗
๘. นายบรรลุ	นาสิงห์ขัน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๘
๙. นายพรเลิศ	นาทันใจ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙
๑๐. นางทองสุข	รังสา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐
๑๑. นางบุญถีน	ธรรมา	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๑
๑๒. นายประทวน	ประจะเน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๒
๑๓. นายสมจันทร์	พรรณภักดี	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๓
๑๔. นายสงกรานต์	สงค์ศรี	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๔
๑๕. นายวสันต์	มั่งสูงเนิน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๕
๑๖. นางบุตดี	โคตรวงศ์	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๖
๑๗. นางละออง	คำเหล่า	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๗
๑๘. นายอำนาจ	การฤทธ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๘
๑๙. นายชยานันท์	ขันแก้ว	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๙
๒๐. นายบุญมี	วิชาชัย	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒๐
๒๑. นางลำปาง	ทองขัน	ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒๑

ผู้นำกลุ่ม

๑. นางละออง คำเหล่า ประธานกลุ่มโคขุนบ้านหินปูน หมู่ ๑๗
๒. นางละออง คำเหล่า ประธานกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง บ้านหินปูน หมู่ ๑๗
๓. นายบัวลี ทินพิช ประธานกลุ่มเลี้ยงปลาในกระชัง บ้านขี้เหล็ก หมู่ ๑๐
๔. นายนิคม ไชยโวหาร ประธานกลุ่มทอเสื่อกก บ้านคุดเ็ก หมู่ ๗
๕. นายจันทร์ คำวิเศษ ประธานกลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านเขวน้อย หมู่ ๑๖, ๓
๖. นายจันทร์ คำวิเศษ ประธานกลุ่มทอผ้าไหม บ้านเขวน้อย หมู่ ๓
๗. นายสมจิตร โคตรบรรเทา ประธานกลุ่มทอเสื่อกก บ้านเขวากลาง หมู่ ๒
๘. นายถวัลย์ พรรณภักดี ประธานกลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านขี้ หมู่ ๑๓
๙. นางลำปาง โคตรบรรเทา ประธานกลุ่มเลี้ยงสัตว์ปีก บ้านเขว้าใหญ่ หมู่ ๒๑
๑๐. นางลำปาง ทองชั้น ประธานกลุ่มเลี้ยงสุกร บ้านเขว้าใหญ่ หมู่ ๒๑

บทที่ ๓
สถานการณ์ของชุมชน

๓.๑ ปัญหาของชุมชน

ปัญหาต่าง ๆ ที่ได้จากการจัดเวทีชาวบ้านทุกหมู่บ้าน ข้อต่าง ๆ ตามความสำคัญดังนี้

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
๑. แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่พอเพียง ๒. ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ๓. การคมนาคมไม่สะดวก ๔. ไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอ ๕. โทรศัพท์สาธารณะไม่เพียงพอ ๖. ภัยธรรมชาติ ๗. ถนนเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตรไม่สะดวก ๘. ถนนในหมู่บ้าน-รอบหมู่บ้านและถนนที่เชื่อมระหว่างหมู่บ้านชำรุดเป็นหลุมทำให้การสัญจรไปมาไม่สะดวก ๙. แหล่งน้ำตามธรรมชาติตื้นเขิน ๑๐. ระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง ๑๑. ไม่มีภาชนะในการเก็บกักน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภค	๑. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ ๒. โรคแมลงศัตรูข้าวระบาด ๓. ขาดพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ที่ดี ๔. เกษตรกรขาดความรู้ด้านวิชาการสมัยใหม่ ๕. โรคระบาดสัตว์	๑. เงินทุนไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพ ๒. ราคาผลผลิตไม่คงที่ ๓. ต้นทุนในการเกษตรสูง ๔. การอพยพแรงงาน ๕. ขาดความรู้ด้านการตลาด ๖. ที่ดินทำกินยังไม่มีกรรมสิทธิ์ ๗. ขาดการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์	๑. ภาวะหนี้สินมาก ๒. การรวมกลุ่มการผลิตยังมีน้อย ๓. การบริการด้านสาธารณสุขมีขั้นตอนมาก ๔. ขาดความรู้ด้านการจัดการอาชีพ ๕. การศึกษาของเด็กวัยก่อนเกณฑ์ ๖. ขาดความเข้าใจในเรื่องการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ๗. ปัญหาการพนัน ๘. ขาดอุปกรณ์เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ๙. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ๑๐ ปัญหาความเสื่อมโทรมทางด้านจิตใจ

ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

ลำดับความสำคัญ	ปัญหา	การแก้ไขปัญหา	
		แก้ปัญหาเองได้	ต้องได้รับการช่วยเหลือ
๑	แหล่งน้ำเพื่อการเกษตรไม่พอเพียง	/	/
๒	ดินขาดความอุดมสมบูรณ์	/	/
๓	ระบบชลประทานยังไม่ทั่วถึง	/	/
๔	ผลผลิตต่อไร่ต่ำ	/	/
๕	ภาวะหนี้สินมาก	/	/
๖	ขาดพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่ดี	/	/
๗	เงินทุนไม่เพียงพอในการประกอบอาชีพ	-	/
๘	ขาดความรู้ด้านการจัดการอาชีพ	-	/
๙	ขาดความรู้ด้านวิชาการสมัยใหม่	-	/
๑๐	ต้นทุนในการเกษตรสูง	/	/
๑๑	ราคาผลผลิตไม่คงที่	/	/
๑๒	โรคแมลงศัตรูข้าวระบาด	/	/
๑๓	ขาดความรู้ด้านการตลาด	-	/
๑๔	ภัยธรรมชาติ	-	/
๑๕	การอพยพแรงงาน	-	/
๑๖	แหล่งน้ำตามธรรมชาติต้นเขิน	-	/
๑๗	ถนนเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตรไม่สะดวก	-	/
๑๘	พื้นที่	/	/
๑๙	การรวมกลุ่มการผลิตยังมีน้อย	-	/
๒๐	ขาดความเข้าใจในเรื่องการดูแลสุขภาพ เด็ก สตรี คนพิการและคนชราได้รับการ	-	/
๒๑	สงเคราะห์ไม่เพียงพอ	/	/
๒๒	ขาดการรวมกลุ่มในรูประบบสหกรณ์	-	/
๒๓	ถนนในหมู่บ้าน-รอบหมู่บ้านและถนนที่ เชื่อมระหว่างหมู่บ้านชำรุดเป็นหลุมทำให้	/	/
๒๔	การสัญจรไปมาไม่สะดวก	-	/
๒๕	ไม่มีภาชนะในการเก็บกักน้ำเพื่ออุปโภค และบริโภค	-	/
	โทรศัพท์สาธารณะไม่เพียงพอ		
	ไฟฟ้าสาธารณะไม่เพียงพอ		

กลุ่มองค์กร/กองทุน

๑. กลุ่มเกษตรกรทำนาเขวาใหญ่ จัดหาปุ๋ยเคมีมาบริการสมาชิก
๒. กลุ่มแม่บ้านดำเนินกิจกรรม ทำปลาร้า จำหน่ายเป็นที่ชื่นชอบของผู้บริโภคทั่วไป
๓. กองทุนศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน
๔. กองทุนแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร
๕. กองทุนเงินล้าน

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยี

ตั้งอยู่ที่อาคารด้านข้างองค์การบริหารส่วนตำบลเขว้าใหญ่ เป็นศูนย์รวมในการบูรณาการงานและบริการของทุกหน่วยงาน ด้านการเกษตรที่จะต้องลงไปในพื้นที่ในลักษณะบูรณาการและให้เกิดการบริการ ณ จุดเดียว (One Stop Service) อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวิเคราะห์ ร่วมจัดทำแผน และบริหารการจัดทำแผนโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมในการพัฒนาการเกษตรด้วยตนเอง โดยมีหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนเข้ามาสนับสนุน และเพื่อให้การถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เกิดการพัฒนาการเกษตรที่มั่นคงและก้าวหน้า

๓.๒ วิสัยทัศน์ของชุมชน

ฝันของบุคคล

- มีอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวหลังฤดูการทำนา
- มีรายได้แบบพออยู่พอกินไม่มีหนี้สิน
- มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมีความเป็นอยู่ที่ดีและเป็นคนดีในสังคม
- มีแหล่งเงินทุนในหมู่บ้านที่สามารถผ่อนชำระในระยะยาว
- มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรอย่างเพียงพอในไร่นา
- มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอในการอุปโภคและบริโภค
- ผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่สูง มีราคาดี มีตลาดรองรับ
- มีที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง

ฝันของชุมชน

- ให้องค์การบริหารส่วนตำบลช่วยเหลือในด้านปัจจัย ๔ อย่างพอเพียง
- ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์สิ่งแวดล้อมดี สังคมมีความสุข
- ระบบน้ำเพื่อการเกษตรที่เพียงพอและเหมาะสมกับพื้นที่
- การรวมกลุ่มเพื่อการผลิตและการรวมกลุ่มเพื่อการตลาดสินค้าในชุมชน
- ชุมชนมีความเข้มแข็งในทุกด้าน
- ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึง
- มีแหล่งกำจัดขยะและจัดระบบการระบายน้ำเสียรักษาความสะอาดในชุมชน
- มีการทำการเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
- ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึง
- มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร

ฝันที่เป็นไปได้

- จัดทำแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรโดยใช้แหล่งเงินทุนของรัฐ หรือกองทุนเงินล้านหรือแหล่ง
เงินทุนอื่น ๆ
- ส่งเสริมให้เกษตรกรทำไร่นาสวนผสมหรือเกษตรผสมผสาน เพื่อลดรายจ่ายและเพิ่ม
รายได้ให้แก่เกษตรกร
- การรวมกลุ่มตามกิจกรรมการผลิต เพื่อแก้ไขปัญหาการว่างงานหลังฤดูกาล เก็บเกี่ยว
- การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยพืชสด, ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ
- ลดต้นทุนการผลิต โดยใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม
- ส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่เกษตรกรเพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น
- รณรงค์ส่งเสริมการผลิตเกษตรปลอดภัยจากสารพิษเพื่อไปสู่การผลิตเกษตรอินทรีย์ใน

- การรวมกลุ่มเพื่อการผลิตและการรวมกลุ่มเพื่อการตลาดสินค้าในชุมชน
- ผลผลิตทางการเกษตรต่อไร่สูง มีราคาดี มีตลาดรองรับ
- มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอในการอุปโภคและบริโภค
- ขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรให้ทั่วถึง
- ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์สิ่งแวดล้อมดี สังคมมีความสุข

บทที่ ๔ สังเคราะห์ข้อมูล

ประวัติการประกอบอาชีพของชุมชน

การประกอบอาชีพของชุมชนในอดีตจะประกอบอาชีพการทำนาเป็น รองลงมาเป็นการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงโคเนื้อ โคขุน การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงสัตว์ปีก และการทอเสื่อกก การทอผ้าไหม โดยใช้แรงงานภายในครอบครัว ใช้แรงงานสัตว์ เป็นการผลิตโดยอาศัยปัจจัยที่มีอยู่ภายในครอบครัว และอาศัยธรรมชาติพื้นที่การเกษตรจะมากเนื่องจากเป็นครอบครัวใหญ่จะไม่แบ่งแยกกันในการผลิต เช่น การผลิตข้าว จะใช้เวลาในการปักดำ ๑ - ๒ เดือน เก็บเกี่ยวประมาณ ๑ เดือน ไม่มีการจ้างแรงงานแต่มีการลงแขกเพื่อพบปะสนทนาและสนทนาการเพื่อผ่อนคลายความเครียด ฉะนั้นต้นทุนในการผลิตจึงต่ำ

ปัจจุบันการประกอบอาชีพหลักก็ยังเป็นการทำนา รองลงมาเป็นการเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง การเลี้ยงสุกร การเลี้ยงโคเนื้อ โคขุน และการปลูกพืชผักบ้างในบางราย จุดประสงค์ของการผลิตส่วนใหญ่จะเน้นเพื่อการบริโภค และแบ่งไว้เพื่อการจำหน่าย มีการจ้างแรงงานการใช้เครื่องจักรกล และใช้สารเคมีต่าง ๆ เช่น ปุ๋ยเคมี ปัจจัยการผลิตส่วนมากจะมาจากภายนอกจะใช้เวลาในการผลิตน้อย เนื่องจากมีการจ้างแรงงาน ฉะนั้นต้นทุนในการผลิตจึงสูง

ลักษณะการผลิต, เทคนิค, ระบบ

สภาพการผลิตทางการเกษตร

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่)	ความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของชุมชน	
			เพื่อการบริโภค	เพื่อจำหน่าย
ข้าว	๒๙๘๔๙	๔๕๖	๓๐%	๗๐%
พืชไร่	๓๐	๑,๒๐๐	๘๐%	๒๐%

ด้านปศุสัตว์ และประมง

ชนิด	จำหน่าย คริวเรือน	ความสำคัญต่อความเป็นอยู่ของชุมชน	
		เพื่อการบริโภค	เพื่อจำหน่าย
โคเนื้อ	๒๖	-	๑๐๐%
โคขุน	๒๓	-	๑๐๐%
สุกร	๑๒	๑๕%	๘๕%
ไก่	๖๕	๕๐%	๕๐%
เป็ด	๖๕	๕๐%	๕๐%
ปลา	๗๙	-	๑๐๐%

ตารางแสดงการผลิตพืช-สัตว์ ในอดีตและปัจจุบัน

ชนิด	ข้อมูลการผลิต	อดีต	ปัจจุบัน	หมายเหตุ
ข้าว	เตรียมพื้นที่	-ใช้แรงงานสัตว์ ๑๐๐%	-ใช้แรงงานสัตว์ ๓% -ใช้แรงงานเครื่องจักรกล ๙๗%	
	พันธุ์	-พันธุ์เมือง ๑๐๐%	-พันธุ์ส่งเสริม ๑๐๐%	
	การใช้ปุ๋ย	-ใช้ปุ๋ยคอก ๕๐% -ไม่ใช้ปุ๋ย ๕๐%	-ใช้ปุ๋ยเคมี ๙๐% -ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ๑๐%	
	แรงงาน	-ใช้แรงงานในครอบครัว และลงแขก ๑๐๐%	-จ้างแรงงาน ๘๐% -ใช้แรงงานในครอบครัว ๒๐ %	
	การใช้สารเคมี	-ไม่ใช้สาร ๑๐๐%	-ใช้ในส่วนที่มีปัญหา	
	ระยะเวลาในการผลิต	-ปักดำ ๑-๒ เดือน -เก็บเกี่ยว ๑ เดือน	-ปักดำ ๓-๗ วัน -เก็บเกี่ยว ๕-๑๕ วัน	
	วัตถุประสงค์ของการผลิต	-บริโภค ๗๐% -จำหน่าย ๓๐%	-บริโภค ๓๐% -จำหน่าย ๗๐%	
โค กระบือ	พันธุ์	-พันธุ์พื้นเมือง ๑๐๐%	-พันธุ์ส่งเสริม ๑๐๐%	
	อาหาร	-จากธรรมชาติ ๑๐๐%	-จากธรรมชาติ ๘๐% -ปลูกหญ้า ๒๐%	
ชนิด	ข้อมูลการผลิต	อดีต	ปัจจุบัน	หมายเหตุ
โค กระบือ	วัตถุประสงค์	-ใช้แรงงาน ๘๐%	-ใช้แรงงาน ๕%	
	การเลี้ยง	-จำหน่าย ๒๐%	-จำหน่าย ๙๕%	
ปลา	วัตถุประสงค์	-บริโภค ๕๐%	-จำหน่าย ๑๐๐%	
	การเลี้ยง	-จำหน่าย ๕๐%		
สัตว์ปีก	วัตถุประสงค์	-บริโภค ๕๐%	-บริโภค ๑๕%	
	การเลี้ยง	-จำหน่าย ๕๐%	-จำหน่าย ๘๕%	
ไก่	ลักษณะคอก	-ใต้ถุนบ้านหรือใต้ยั้งนาง ข้าว ๑๐๐%	-สร้างคอกเป็นเอกเทศ ๖๐% -สร้างคอกใต้ยั้งนาง ๔๐%	
	การใช้วัคซีน	-ไม่มีการใช้วัคซีน	-มีการใช้วัคซีนแต่ไม่ครบ ๑๐๐%	
	วัตถุประสงค์	-บริโภคในครัวเรือน ๑๐๐%	-บริโภคในครัวเรือน ๖๐% -จำหน่าย ๔๐%	
พืชผล	เตรียมพื้นที่	-ใช้แรงงานสัตว์ ๘๐% -แรงงานคน ๒๐%	-ใช้เครื่องจักรกล ๘๐% -แรงงานคน ๒๐%	
	การขยายพันธุ์	-เก็บพันธุ์เอง ๑๐๐%	-เก็บพันธุ์เอง ๑๐% -ซื้อจากแหล่งพันธุ์ ๙๐%	
	การใช้ปุ๋ย	-ใช้ปุ๋ยคอก ๑๐๐%	-ใช้ปุ๋ยคอก ๕๐% -ใช้ปุ๋ยเคมี ๕๐%	
	การใช้สารเคมี	-ไม่ใช้ ๑๐๐%	-ใช้สารเคมี ๘๐% -ไม่ใช้ ๒๐%	

	วัตถุประสงค์การผลิต	-บริโภคในครัวเรือนและแบ่งญาติพี่น้อง ๘๐% -จำหน่าย ๒๐%	-บริโภคในครัวเรือน ๕๐% -จำหน่าย ๕๐%	
ชนิด	ข้อมูลการผลิต	อดีต	ปัจจุบัน	หมายเหตุ
ไม้ผล	การเตรียมหลุม	-ไม่มีการเตรียมหลุม ๑๐๐%	-ถูกหลักวิชาการ ๕๐% -ไม่เตรียมหลุม ๕๐%	
	พันธุ์	-พันธุ์พื้นเมือง ๑๐๐%	-ใช้พันธุ์ส่งเสริม ๑๐๐%	
	การขยายพันธุ์	-เพาะเมล็ด ๑๐๐%	-เพาะเมล็ด ๓๐% -ตอน, ทาบกิ่ง, ปักชำ ๗๐%	
	การใช้ปุ๋ย	-ใช้ปุ๋ยคอก ๑๐๐%	-ใช้ปุ๋ยคอก, ปุ๋ยอินทรีย์, ปุ๋ยเคมี ๑๐๐%	
	การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคแมลง	-ไม่ใช้ ๑๐๐%	-ไม่ใช้ ๙๐ % -ใช้ ๑๐ %	
	ลักษณะการปลูก	-ปลูกไม่เป็นแถวเป็นแนว ปลูกเป็นสวนหลังบ้าน ครัวเรือนละ ๓-๕ ต้น	-ปลูกเป็นแปลง ๑๐% -ปลูกสวนหลังบ้าน ครัวเรือน ละ ๓-๕ ต้น ๙๐%	
	วัตถุประสงค์การผลิต	-เพื่อบริโภค ๑๐๐ %	-เพื่อบริโภค ๙๐% -เพื่อจำหน่าย ๑๐%	

ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต, ผลตอบแทนที่ได้

การผลิตที่จะให้ผลตอบแทนที่คุ้มทุนและมีผลกำไรต้องมีปัจจัยเงื่อนไขดังต่อไปนี้

ตารางแสดงปัจจัยเงื่อนไขและผลตอบแทนที่ได้

ชนิด	ปัจจัยเงื่อนไขในการผลิต	ผลตอบแทน
ข้าว	๑. ใช้พันธุ์ดี ๒. ปรับปรุงดินโดยไถกลบตอซังและใช้ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยชีวภาพทุกปี ๓. ใช้ปุ๋ยเคมีตามระยะเวลา ๔. ปลูกระยะเวลาที่เหมาะสม ๕. มีแหล่งน้ำสำรองไว้ในระยะฝนทิ้งช่วง ๖. เก็บเกี่ยวระยะที่เหมาะสม	ผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๐-๖๐๐ ก.ก/ไร่
โค กระบือ	๑. คัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะดี ๒. การผสมพันธุ์ควรใช้พันธุ์ที่ราชการและพันธุ์ที่ดีจากท้องถิ่น ๓. มีแปลงหญ้าที่มีคุณภาพ ๔. ต้องมีเกลือแร่เสริม ๕. ให้วัคซีนและกำจัดพยาธิตามระยะเวลาที่กำหนด ๖. ฤดูแล้งต้องนำฟางปรุงแต่งทดแทนหญ้า	-ได้โค - กระบือที่สมบูรณ์ แข็งแรงรูปร่างเหมาะสมขาย ได้ราคาสูง

	๗.คอกต้องสะอาดอากาศดี	
สัตว์ปีก	๑.คัดพันธุ์ดีหรือซื้อจากแหล่งพันธุ์ดี ๒.ให้อาหารที่มีโปรตีนหรืออาหารผสม ๓.ให้วัคซีนป้องกันโรคตามระยะเวลาที่กำหนด ๔.กำจัดพยาธิภายนอกภายใน ๕.อุปกรณ์รางน้ำ + อาหารต้องสะอาด ๖.สร้างคอกให้เหมาะสม	-จะป้องกันโรคระบาดได้ -ใช้ระยะเวลาเลี้ยงสั้น -ได้สัตว์ปีกที่มีคุณภาพ
ไม้ผล	๑.เตรียมหลุมให้ดี ๒.ใช้พันธุ์ดีจากแหล่งเชื่อถือได้ ๓.ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ + ปุ๋ยเคมีทุกปี ๔.ตัดแต่งกิ่งหลังเก็บผลผลิต ๕.รวมกลุ่มการผลิต ๖.ต้องให้น้ำในฤดูแล้ง ๗.ใช้สารสมุนไพรรักษาแมลง	-ผลผลิตสูง -โรคแมลงรบกวนน้อย -ถ้ารวมกลุ่มจะลดปัญหาเรื่อง การตลาด

กลยุทธ์ทางเลือก

ทางเลือก	กลยุทธ์ / กิจกรรม	ต้นทุน	ผลตอบแทน
๑. ไร่นาสวนผสม ตามแนวทฤษฎี	๑. จัดทำแหล่งน้ำให้เพียงพอ พื้นที่ ๓๐ % ๒. ปรับปรุงพื้นที่ให้เหมาะสม ๓. ปลูกพืชผัก , ไม้ผล ๓๐ % ๔. ทำนา ๓๐ % ๕. ที่อาศัย , คอกสัตว์และที่เก็บ วัสดุอุปกรณ์	ปีที่ ๑ ๑. จัดทำแหล่งน้ำ ๓๖,๐๐๐ บาท ๒. ปรับปรุงพื้นที่ ๑๐,๐๐๐ บาท ๓. ค่าพันธุ์พืช + สัตว์ ๓,๐๐๐ บาท ๔. ค่าแรง ๓,๐๐๐ บาท ๕. อื่น ๆ ๕,๐๐๐ บาท รวม ๕๗,๐๐๐ บาท	ปีที่ ๑ จะมีรายได้จากขายข้าว , พืชผัก , ปลาและสัตว์ ปีก ๒๐,๐๐๐ บาท
		ปีที่ ๒ ๑. พันธุ์ผัก ๓๐๐ บาท ๓ พันธุ์ปลา ๑,๐๐๐ บาท ๔ ค่าปุ๋ย ๓,๐๐๐ บาท ๕ ค่าแรง ๓,๐๐๐ บาท ๖ อื่น ๆ ๓,๐๐๐ บาท รวม ๑๐,๓๐๐ บาท	ปีที่ ๒ ขายข้าว , พืชผัก , ปลา และสัตว์ปีก ๒๐,๐๐๐ บาท
		ปีที่ ๓ จะเท่ากับปีที่ ๒	ปีที่ ๓ ๑. ขายข้าว , พืชผัก , ปลา และสัตว์ปีก ๒๐,๐๐๐ บาท ๒. ขายไม้ผล ๑,๐๐๐ บาท

		ปีที่ ๔ เป็นต้นไปรายจ่ายเหมือนปีที่ ๒, ๓	ปีที่ ๔ เป็นต้นไปจะมีรายได้ จากไม้ผลเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ
ทางเลือก	กลยุทธ์ / กิจกรรม	ต้นทุน	ผลตอบแทน
๒. การผลิตข้าวคุณภาพดี	๑. ปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยพืชสด , ปุ๋ยคอก , ปุ๋ยชีวภาพ ๒. จัดหาพันธุ์ดี ๓. ปลูกระยะเวลาที่เหมาะสม ๔. สำรวจแปลงนา ๕. ใส่ปุ๋ยตามช่วงการเจริญเติบโต ๖. เก็บเกี่ยวระยะเหมาะสม ๗. จำหน่ายให้กลุ่มเกษตรกรเพื่อแปรรูปจำหน่าย ๘. เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเพื่อจะได้รับการปันผล	๑. เตรียมดิน ๓๐๐ บาท ๒. ค่าพันธุ์ ๗๕ บาท ๓. ค่าแรง ๗๐๐ บาท ๔. ค่าปุ๋ยอินทรีย์(ปุ๋ยพืชสด) ๒๕๐ บาท ๕. ค่าปุ๋ยเคมี ๒๐๐ บาท ๖. ค่าवाद ๖๘ บาท ๗. ค่าขนส่ง ๓๔ บาท ๘. อื่น ๆ ๕๐ บาท รวม ๑,๖๗๗ บาท / ไร่	ผลผลิตต่อไร่ ๕๐๐ กก. ละ ๕.๕๐ บาท รวม ๒,๗๕๐ บาท
๓. จัดทำบ่อน้ำหรือบ่อบาดาลเพื่อการเกษตร	- จัดทำบ่อน้ำหรือบ่อบาดาลเพื่อนำน้ำมาใช้ในการเกษตรช่วงขาดแคลนน้ำ	๑. ค่าขุดบ่อ ลูกบาศก์เมตรละ ๑๒ บาท ๒. ค่าขุดเจาะบ่อบาดาลบ่อละ ๗,๐๐๐ บาท	๑. มีน้ำไว้ใช้ในการเกษตรในช่วงขาดแคลนน้ำ ๒. ได้ปลูกพืชผักไว้บริโภค ๓. ใช้เลี้ยงสัตว์ได้
๔. การหว่านปุ๋ยพืชสดเพื่อปรับปรุงดิน	หว่านเมล็ดพืชตระกูลถั่วต้นฤดูฝนในแปลงนาหรือพื้นที่ทำไร่เพื่อแก้ปัญหาดินเสื่อมคุณภาพโดยจัดทำทุก ๆ ปี หลังจากปีที่ ๓ แล้วอาจหว่านปีเว้นปี	- ค่าเตรียมดิน (ไถ+คราด) ๑๕๐ บาท - ค่าเมล็ดพันธุ์ ๑๕๐ บาท - ค่าไถกลบ ๑๐๐ บาท - รวม ๔๐๐ บาท / ไร่	- ทำให้ดินอุดมสมบูรณ์ - ลดการใช้ปุ๋ยเคมีลงครึ่งหนึ่ง - เพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น - ในระยะอาจไม่จำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมี
		-	-

ทางเลือก	กลยุทธ์ / กิจกรรม	ต้นทุน	ผลตอบแทน
<p>๕. การปลูกผักสวนครัว</p>	<p>ปลูกผักหลาย ๆ ชนิดในบริเวณข้างบ้านเพื่อไว้บริโภคโดยไม่ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช</p>	<p>- <u>ค่าพันธุ์ผัก ๕๐ บาท</u> - ค่าปุ๋ยคอก ๑๐๐ บาท - ค่าปุ๋ยเคมี ๓๐ บาท - ค่าตาข่ายล๊อม๑๔๐บาท รวม ๓๒๐ บาท</p>	<p>- ได้บริโภคผักปลอดภัยจากสารพิษ - ลดรายจ่ายในครัวเรือน - เป็นการทดสอบทดลองเรียนรู้ในตัวเองเพื่อนำไปสู่การผลิตเพื่อการค้าได้</p>

บทที่ ๕
แนวทางพัฒนาชุมชน

แผนพัฒนาการเกษตรของตำบลเขาใหญ่

ที่	แผน	โครงการ	เหตุผล	วิธีการดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ	แหล่งงบประมาณ	ตัวชี้วัด
๑	แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี	๑. โครงการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	-ลดความเสี่ยงในการผลิต -ลดปัญหาการว่างงาน -กิจกรรมเกื้อกูลกัน -ทำให้ระบบนิเวศน์ดีขึ้น	-จัดอบรม -จัดทำแปลงสาธิต -ศึกษาดูงาน	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	อบต.	- มีอาหารบริโภคเพียงพอ - มีรายได้ตลอดปี - ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์เต็มที่
		๒. โครงการส่งเสริมเพิ่มผลผลิต	-เพิ่มผลผลิตการผลิตข้าว -มีวัตถุประสงค์ในท้องถิ่น -ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	-จัดอบรม -จัดทำแปลงสาธิต	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	อบต., เกษตรกร	- เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติเพิ่มเติมทุนลด - ได้กำไรเพิ่มขึ้น
๒.	แผนธุรกิจชุมชน	๑. โครงการปลูกข้าวหอมมะลิปลอดภัยจากสารพิษ	-คุณภาพชีวิตของเกษตรกรดีขึ้น -ลดการใช้ปุ๋ยเคมี -เพิ่มอินทรีย์วัตถุ -มีรายได้เพิ่ม	-จัดอบรม -สนับสนุนปุ๋ยพืชสด -สนับสนุนพันธุ์ข้าว -ทำแปลงสาธิต	ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	อบต., เกษตรกร	- มีอาหารที่ปลอดภัยไว้บริโภค - มีรายได้เสริม - เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติเพิ่มเติม - ข้าวคุณภาพดี
		๒.โครงการเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรรายย่อย	เพื่อส่งเสริมรายได้ให้แก่เกษตรกร	จัดทำโครงการส่งเสริมอาชีพด้านต่างๆที่เกษตรกรถนัด	สำนักงานเกษตรอำเภอ	กรมส่งเสริมการเกษตร	เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีทักษะในการประกอบอาชีพ

		๓. โครงการ ศูนย์ผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชน	-เกษตรกร ขาดเมล็ด พันธุ์ดี -มีแหล่ง เงินทุนจาก กองทุนศูนย์ ข้าว	-จัดทำ แปลงผลิต เมล็ดพันธุ์ -ถ่ายทอด ความรู้แก่ ผู้ผลิตเมล็ด พันธุ์ -จำหน่าย เมล็ดพันธุ์ดี แก่ เกษตรกรที่ ขาดแคลน พันธุ์ข้าว	ศูนย์บริการ และ ถ่ายทอด เทคโนโลยีก ารเกษตร, สมาชิกกลุ่ม	กองทุนศูนย์ ส่งเสริมและ ผลิตพันธุ์ ข้าวชุมชน, อบต.	- จำหน่าย ข้าวใน รูปเมล็ด พันธุ์ - ข้าว คุณภาพดี - ลด ปัญหา ราคาข้าว ตกต่ำ
๓	แผนพัฒนา ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม	๑. โครงการ ปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากร โครงการ ปรับปรุงบำรุง ดิน	- ดินเสื่อม คุณภาพ - เพิ่ม ผลผลิตข้าว	- จัด ฝึกอบรม - จัดทำ แปลงสาธิต	ศูนย์บริการ และ ถ่ายทอด เทคโนโลยีก ารเกษตร	อบต.	- โครงสร้าง ดินดีขึ้น - เพิ่ม อินทรีย์วัตถุ ในดิน - ผลผลิต เพิ่มขึ้น
		๒. โครงการ จัดหาแหล่งน้ำ เพื่อการเกษตร	-เกษตรกร ขาดน้ำเพื่อ การเกษตรใน ฤดูแล้งหรือใน ระยะฝนทิ้ง ช่วง	-เจาะบ่อ บาดาล ขนาด ๔ นิ้ว	เกษตรกร เจ้าของ แปลง	เกษตรกร เอง	- เกษตรกร มีน้ำใช้ เพื่อ การเกษตร เพียงพอ
		๓.โครงการเจาะ น้ำบาดาลเพื่อ การเกษตรใน พื้นที่ประสบภัย แล้ง(ขนาด ๓๐- ๕๐ ไร่)	เกษตรกรขาด น้ำเพื่อ การเกษตรใน ฤดูแล้งหรือ ในระยะฝน ทิ้งช่วง	เจาะบ่อ บาดาล ติดตั้งระบบ สูบน้ำ พลังงาน แสงอาทิตย์	สำนักงาน ทรัพยากรธร รมชาติและ สิ่งแวดล้อม จังหวัด มหาสารคาม	สำนักงาน ทรัพยากรธร รมชาติและ สิ่งแวดล้อม จังหวัด มหาสารคาม	เกษตรกร มีน้ำใช้ เพื่อ การเกษตร เพียงพอ

บทที่ ๖
โครงการพัฒนาการเกษตร

โครงการปรับปรุงบำรุงดิน

ผู้รับผิดชอบ : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาสินรินทร์

หลักการเหตุผล : ดินได้ถูกใช้มาเป็นเวลาหลายปีแต่ขาดการบำรุงดินไม่มีการปลูกพืชหมุนเวียน จึงทำให้ดินเสื่อมคุณภาพ

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อปรับโครงสร้างดินให้ดีขึ้น
๒. เพื่อเพิ่มผลผลิต
๓. เพื่อลดต้นทุนการผลิต

เป้าหมาย : เกษตรกร ๒๐๐ ราย

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑ - ๒๑

ระยะเวลาดำเนินการ : ปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน : ๑. จัดฝึกอบรม เดือน เมษายน
๒. จัดทำแปลงสาธิต

วิธีดำเนินงาน : ๑. คัดเลือกเกษตรกรร่วมโครงการ รายละ ๕ ไร่
๒. ดำเนินโครงการตามแผน
๓. - ปี ๒๕๖๑ เกษตรกร ๕๐ ราย
- ปี ๒๕๖๒ เกษตรกร ๗๕ ราย
- ปี ๒๕๖๓ เกษตรกร ๗๕ ราย

งบประมาณ

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๒๐๐ คน ๆ ละ ๗๕ บาท เงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
๒. ค่าวิทยากร ๓ ครั้ง ๆ ละ ๑,๐๐๐ บาท เงิน ๓,๐๐๐ บาท
๓. ค่าเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ๑,๐๐๐ ไร่ ๆ ละ ๑๒๕ บาท เงิน ๑๒๕,๐๐๐ บาท
รวมเป็นเงิน ๑๔๓,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. โครงสร้างดินดีขึ้น
๒. ลดต้นทุนในการผลิต
๓. ผลผลิตเพิ่มขึ้น

โครงการไ้ร่นาสวนผสม
(จัดฝึกอบรมศึกษาดูงานและแปลงสาธิต)

ผู้รับผิดชอบ : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาสินรินทร์

หลักการเหตุผล : เกษตรกรปลูกพืชอย่างเดียวนั้นมีความเสี่ยงด้านราคาถ้ามีการปลูกและพืชเลี้ยงสัตว์หลายอย่างในพื้นที่เดียวกันจะเกื้อกูลกันและมีกิจกรรมผลิตตลอดปี มีรายได้ ไม่ว่างงาน

วัตถุประสงค์ :

๑. ลดความเสี่ยงในการผลิต
๒. มีรายได้เพิ่มขึ้น
๓. เป็นแหล่งอาหารลดรายจ่าย

เป้าหมาย : เกษตรกร ๓๐ ราย

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑ -๒๑

ระยะเวลา : ปีงบประมาณ ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน :

๑. จัดฝึกอบรมและดูงาน เดือน พฤษภาคม
๒. จัดทำแปลงสาธิต

วิธีดำเนินงาน :

๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
๒. คัดเลือกเกษตรกรตัวอย่าง เป็นวิทยากร
๓. ดำเนินการ
 - ปี ๒๕๕๗ ๑๐ ราย
 - ปี ๒๕๕๘ ๑๐ ราย
 - ปี ๒๕๕๙ ๑๐ ราย

งบประมาณ

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๓๐ คน ๆ ละ ๕๐บาท เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท
 ๒. ค่าพาหนะเกษตรกร ๓๐ คน ๆ ละ ๗๐ บาท เป็นเงิน ๒,๑๐๐ บาท
 ๓. สนับสนุนบ่อและปัจจัย ๓๐ คน ๆ ละ ๑๕,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๔๕๐,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๔๕๓,๖๐๐ บาท

ผลตอบแทน

๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น
๒. เกษตรกรมีอาหารบริโภคเพียงพอลดรายจ่าย
๓. ลดปัญหาการว่างงาน
๔. เกิดทักษะการเรียนรู้ การประกอบอาชีพการเกษตร

โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ

ผู้รับผิดชอบ : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาสินรินทร์

หลักการเหตุผล : ในภาวะการปัจจุบันปุ๋ยเคมีมีราคาสูงขึ้น ประกอบกับการเลือกบริโภคเกษตรอินทรีย์ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เกษตรเคมีต่าง ๆ มีปัญหาทางผลตกค้างมาก ปุ๋ยชีวภาพจึงเป็นทางเลือกหนึ่งของเกษตรกร ราคาถูก ผลิตง่าย ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

วัตถุประสงค์ : ๑. ลดต้นทุนการผลิต
๒. ส่งเสริมการใช้วัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์
๓. เกษตรปลอดภัยจากสารพิษ ไม่ทำร้ายสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย : เกษตรกร ๓๐๐ ราย ๓,๐๐๐ ไร่

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑-๒๑

ระยะเวลาดำเนินการ : ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน

๑. คัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ เดือน มกราคม
๒. อบรมสาธิตการผลิตปุ๋ยชีวภาพ เดือน กุมภาพันธ์
๓. ติดตามการผลิตปุ๋ยของเกษตรกร เดือน เมษายน

วิธีดำเนินงาน

๑. อบรมสาธิตการผลิตปุ๋ยชีวภาพ ตามแผน
๒. ดำเนินการโดย
 - ปี ๒๕๖๑ เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่
 - ปี ๒๕๖๒ เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่
 - ปี ๒๕๖๓ เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๑,๐๐๐ ไร่

งบประมาณ

๑. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม ๓๐๐ คน ๆ ละ ๕๐ บาท เป็นเงิน ๑๕,๐๐๐ บาท
๒. ค่าวิทยากร ๓ ครั้ง ๆ ละ ๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๙๐๐ บาท
๓. ค่าวิจัยการผลิต(วัสดุ อุปกรณ์) ๓๐๐ คน ๆ ละ ๓๐๐ บาท เป็นเงิน ๙๐,๐๐๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๑๐๕,๙๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต
๒. เกษตรกรได้ผลผลิตปลอดภัยจากสารพิษ
๓. รักษาสิ่งแวดล้อม ดินมีความอุดมสมบูรณ์

โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี

ผู้รับผิดชอบ : ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาสินรินทร์

หลักการเหตุผล : การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีในท้องถิ่นเป็นการแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี เป็นแหล่งกระจายพันธุ์ในชุมชนซึ่งเกษตรกรต้องการพันธุ์ใหม่ ๆ

วัตถุประสงค์ : ๑. เพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ดีให้เพียงพอ
๒. เพื่อให้ได้ข้าวมีคุณภาพดี
๓. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสม

เป้าหมาย : สมาชิก ๑๐๐ ราย ๖๐๐ไร่

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑, ๑๓, ๑๔, ๑๗, ๑๘

ระยะเวลาดำเนินการ : ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงโครงการ เดือน มีนาคม
๒. จัดหาเมล็ดพันธุ์ดีแก่สมาชิก เดือน เมษายน
๓. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าว เดือนละ ๑ ครั้ง เมษายน-พฤศจิกายน
๔. คัดเลือกคุณภาพ บรรจุกระสอบ เดือน ธันวาคม

วิธีดำเนินงาน

๑. ให้สมาชิกศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนเป็นผู้ผลิต
๒. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต เดือนละ ๑ ครั้ง
๓. คัดเลือกคุณภาพ บรรจุกระสอบเพื่อจำหน่าย

ดำเนินการโดย

- ปี ๒๕๖๑ ๒๐๐ไร่
- ปี ๒๕๖๒ ๒๐๐ไร่
- ปี ๒๕๖๓ ๒๐๐ไร่

งบประมาณ

๑. ค่าเมล็ดพันธุ์ ๑๐๘,๐๐๐ บาท
 ๒. ค่าปุ๋ยเคมี ๔๕,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๑๕๓,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีเมล็ดพันธุ์ดีเพียงพอในท้องถิ่น
๒. มีข้าวคุณภาพดีในชุมชน
๓. มีเงินกองทุนหมุนเวียนในท้องถิ่น

โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดมหาสารคาม
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่

หลักการเหตุผล : ตำบลเขวาใหญ่ไม่มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่มีเพียงแหล่งน้ำขนาดเล็กซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคจึงควรมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เป้าหมาย : - แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง
- แหล่งน้ำขนาดเล็ก ๓๐ แห่ง

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑-๒๑

ระยะเวลาดำเนินการ : ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน

- ประชาคมหาพื้นที่ที่เหมาะสม

วิธีดำเนินงาน

- จัดหาแหล่งน้ำลงในพื้นที่ที่เหมาะสม
- เกษตรกรเจ้าของแปลงติดต่อแหล่งเงินทุน

ดำเนินงานโดย

- ปี ๒๕๖๑	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง
- ปี ๒๕๖๒	แหล่งน้ำขนาดใหญ่	๑ แห่ง
	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง
- ปี ๒๕๖๓	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง

งบประมาณ

๑. แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 ๒. แหล่งน้ำขนาดเล็ก ๓๐ แห่ง ๑๕,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๓,๔๕๐,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีน้ำเพื่อการเกษตร
๒. เกษตรกรใช้ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์
๓. มีอาชีพเป็นรายได้เสริม

โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

ผู้รับผิดชอบ : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดมหาสารคาม
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่

หลักการเหตุผล : ตำบลเขวาใหญ่ไม่มีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่มีเพียงแหล่งน้ำขนาดเล็กซึ่งใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคจึงควรมีแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

เป้าหมาย : - แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง
- แหล่งน้ำขนาดเล็ก ๓๐ แห่ง

พื้นที่ดำเนินการ : หมู่ที่ ๑-๒๑

ระยะเวลาดำเนินการ : ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๓

แผนการดำเนินงาน

- ประชาคมหาพื้นที่ที่เหมาะสม

วิธีดำเนินงาน

- จัดหาแหล่งน้ำลงในพื้นที่ที่เหมาะสม
- เกษตรกรเจ้าของแปลงติดต่อแหล่งเงินทุน

ดำเนินงานโดย

- ปี ๒๕๖๑	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง
- ปี ๒๕๖๒	แหล่งน้ำขนาดใหญ่	๑ แห่ง
	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง
- ปี ๒๕๖๓	แหล่งน้ำขนาดเล็ก	๑๐ แห่ง

งบประมาณ

๓. แหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท
 ๔. แหล่งน้ำขนาดเล็ก ๓๐ แห่ง ๑๕,๐๐๐ บาท
- รวมเป็นเงิน ๓,๔๕๐,๐๐๐ บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๔. มีน้ำเพื่อการเกษตร
๕. เกษตรกรใช้ปลูกพืชเลี้ยงสัตว์
๖. มีอาชีพเป็นรายได้เสริม

ภาคผนวก
กระบวนการจัดทำเวทีชุมชน

ครั้งที่	วัตถุประสงค์ เป้าหมาย	จำนวน ชาวบ้าน ที่เข้าทั้งหมด (คน)	จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมด		จำนวนผู้นำชาวบ้าน ชื่อ / ตำแหน่ง	ผลที่ ได้รับ
			ชื่อหน่วยงาน	จำนวน (คน)		
๑	เพื่อพัฒนา ศักยภาพกลุ่ม เกษตรกรทำนา เขวาใหญ่	๖๓๒ คน	- สนง.เกษตร อ. กันทรวิชัย จ. มหาสารคาม - สนง. ปศุสัตว์ อ. กันทรวิชัย	๓ ๑		จะมี ปัญหา และ ความ ต้องการ คล้ายกับ บทที่ ๓ ในเล่มนี้
๒	เพื่อต้องการทราบ ปัญหาของชุมชน (จัดทำทุกหมู่บ้าน)	หมู่บ้านละ ๓ คน รวม ๖๓ คน	-สอ. เขวาใหญ่ -สนง.เกษตร -สนง.พัฒนาชุมชน	๑ ๑ ๑	ผู้นำทุกหมู่บ้านเช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วย อบต. หมู่บ้านละ ๓ คน รวม ๖๓ คน	๑. ชาวบ้าน ยัง วิเคราะห์ปัญหา ได้ไม่ดี ๒. จะมี ปัญหา ซ้ำซาก คล้าย เดิม
๓	เพื่อจัดทำแนวทาง พัฒนาตำบล	ทุกหมู่บ้าน รวม ๖๓ คน	-อบต.เขวาใหญ่ -สนง.เกษตร อำเภอกันทรวิชัย	๑ ๑	-ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่ -ผู้ช่วย อบต. ทุกหมู่บ้าน รวม ๖๓ คน	ปัญหา ยังคล้าย ปัญหา เดิม
๔	เพื่อสรุปปัญหาของ ตำบล	ผู้นำหมู่บ้าน ละ ๓ คน รวม ๖๓ คน	-อบต.เขวาใหญ่ -สนง.เกษตร อำเภอกันทรวิชัย	๑ ๑	- กำนัน - ผู้ใหญ่บ้าน - ผู้ช่วย - สมาชิก อบต. รวม ๖๓ คน	๑. ปัญหา แหล่งน้ำ ๒.ดิน เสื่อม ๓.ราคา ผลผลิต ๔.ต้นทุน สูง ๕.การ คมนาคม ๖.ขยะ

บัญชีสรุปโครงการพัฒนาและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล(พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓)

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขาใหญ่ อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดมหาสารคาม

ประเภทแผน / (โครงการ / กิจกรรม	หน่วยนับ	งบประมาณต่อหน่วย	๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓		รวม	
			เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ
๑. แผนถ่ายทอดเทคโนโลยี										
โครงการปรับปรุงบำรุงดิน	ราย/บาท	๓/๑๔๓,๐๐๐	๕๐	๓๖,๐๐๐	๗๕	๕๓,๕๐๐	๗๕	๕๓,๕๐๐	๒๐๐	๑๔๓,๐๐๐
โครงการไถนาสวนผสม	ราย/บาท	๓/๔๕๓,๖๐๐	๑๐	๑๕๑,๒๐๐	๑๐	๑๕๑,๒๐๐	๑๐	๑๕๑,๒๐๐	๓๐	๔๕๓,๖๐๐
โครงการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพ	ราย/บาท	๓/๑๐๕,๙๐๐	๑๐๐	๓๕,๓๐๐	๑๐๐	๓๕,๓๐๐	๑๐๐	๓๕,๓๐๐	๓๐๐	๑๐๕,๙๐๐
โครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี	ไร่/บาท	๓/๑๕๓,๐๐๐	๒๐๐	๕๑,๐๐๐	๒๐๐	๕๑,๐๐๐	๒๐๐	๕๑,๐๐๐	๖๐๐	๑๕๓,๐๐๐
โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร(แหล่งน้ำขนาดใหญ่)	แห่ง/บาท	๑/๓,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑	๓,๐๐๐,๐๐๐	-	-	๑	๓,๐๐๐,๐๐๐
โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร(แหล่งน้ำขนาดเล็ก)	แห่ง/บาท	๓/๔๕๐,๐๐๐	๑๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๐	๑๕๐,๐๐๐	๑๐	๑๕๐,๐๐๐	๓๐	๔๕๐,๐๐๐
๒. แผนการลงทุน (แผนธุรกิจชุมชน)										
โครงการผลิตน้ำหมักชีวภาพ	แห่ง/บาท	๕,๐๐๐	๒หมู่	๕,๐๐๐	๒หมู่	๕,๐๐๐	๒หมู่	๕,๐๐๐	๒หมู่	๕,๐๐๐
โครงการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ	แห่ง/บาท	๓๐,๐๐๐	หมู่ ๑๒	๓๐,๐๐๐	หมู่ ๑๒	๓๐,๐๐๐	หมู่ ๑๒	๓๐,๐๐๐	หมู่ ๑๒	๓๐,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น			๓๖๐	๔๕๘,๕๐๐	๓๘๕	๓,๔๗๖,๐๐๐	๓๘๕	๔๗๖,๐๐๐	๑,๑๓๐	๔,๔๑๐,๕๐๐

รายละเอียดโครงการพัฒนาและงบประมาณ
ตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๓)
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเขวาใหญ่ อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลลัพธ์คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)		
แผนการถ่ายทอดเทคโนโลยี	๑. โครงการเกษตรผสมผสานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	-ลดความเสี่ยงในการผลิต -ลดปัญหาการว่างงาน -กิจกรรมเกื้อกูลกันทำให้ระบบนิเวศน์ดีขึ้น	-จัดอบรม -จัดทำแปลงสาธิตศึกษาดูงาน	๔๗,๙๐๐	๔๗,๙๐๐	๔๗,๙๐๐	- อาหารบริโภคเพียงพอ - มีรายได้ตลอดปี ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์เต็มที่	-อ.บ.ต. -ศูนย์บริการและถ่ายทอดฯ
	๒. โครงการส่งเสริมเพิ่มผลผลิต	-เพิ่มผลผลิตการผลิตข้าว -มีวัตถุประสงค์ในท้องถิ่น ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม - ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยชีวภาพ	-จัดอบรมจัดทำแปลงสาธิต - ส่งเสริมและฝึกปฏิบัติการผลิตจุลินทรีย์สังเคราะห์แสง	๖,๓๐๐	๖,๓๐๐	๖,๓๐๐	- เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติเพิ่มต้นทุนลดได้กำไรเพิ่มขึ้น - เกษตรกรยอมรับและปฏิบัติเพิ่มต้นทุนลดได้กำไรเพิ่มขึ้น	-อ.บ.ต. -ศูนย์บริการและถ่ายทอดฯ -เกษตรกร -สำนักงานเกษตรอำเภอ
					-	-	-	

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลลัพธ์คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)		
แผนธุรกิจ ชุมชน	๑. โครงการปลูกข้าวหอมมะลิ ปลอดภัยจากสารพิษ	-คุณภาพชีวิตของ เกษตรกรดีขึ้น -ลดการใช้ปุ๋ยเคมี -เพิ่มอินทรีย์วัตถุ มีรายได้เพิ่ม	-จัดอบรม -สนับสนุนปุ๋ยพืช สด -สนับสนุนพันธุ์ ข้าว ทำแปลงสาธิต	๒๒,๕๐๐	๒๒,๕๐๐	๒๒,๕๐๐	- อาหารที่ ปลอดภัยไว้ บริโภค - มีรายได้เสริม - เกษตรกรยอม รับและปฏิบัติ เพิ่ม	-อ.บ.ต. -ศูนย์บริการและ ถ่ายทอดฯ -เกษตรกร
	๒. โครงการศูนย์ผลิตพันธุ์ข้าว ชุมชน	-เกษตรกรขาด เมล็ดพันธุ์ดี มีแหล่งเงินทุนจาก กองทุนศูนย์ข้าว	-จัดทำแปลงผลิต เมล็ดพันธุ์ -ถ่ายทอดความรู้ แก่ผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ ดีแก่เกษตรกรที่ขาด แคลนพันธุ์ข้าว	๔๙,๐๐๐	๔๙,๐๐๐	๔๙,๐๐๐	- ข้าวคุณภาพ ดี - จำหน่ายข้าว ในรูปเมล็ดพันธุ์ - ข้าวคุณภาพ ดี ลดปัญหาราคา ข้าวตกต่ำ	อ.บ.ต. -ศูนย์บริการและ ถ่ายทอดฯ -กองทุนศูนย์ข้าว ชุมชน
	๓.โครงการเสริมสร้างรายได้ ให้แก่เกษตรกรรายย่อย	ลดรายจ่ายเพิ่ม รายได้ มีทักษะใน การประกอบอาชีพ	สนับสนุน งบประมาณ ชุมชน ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒ ชุมชน	๖๐๐,๐๐๐	-	-	ลดรายจ่ายเพิ่ม รายได้ มีทักษะ ในการประกอบ อาชีพ	สำนักงานเกษตร อำเภอ กันทรวิชัย

ที่	โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย (ผลผลิตโครงการ)	งบประมาณและที่มา			ผลลัพธ์คาดว่าจะได้รับ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
				๒๕๖๑ (บาท)	๒๕๖๒ (บาท)	๒๕๖๓ (บาท)		
แผนพัฒนา ทรัพยากร และ สิ่งแวดล้อม	๑. โครงการ ปรับปรุงฟื้นฟู ทรัพยากร โครงการปรับปรุง บำรุงดิน	- ดินเสื่อมคุณภาพ - เพิ่มผลผลิตข้าว	- จัดฝึกอบรม - จัดทำแปลงสาธิต	๑๒,๐๒๐	๑๒,๐๒๐	๑๒,๐๒๐	- โครงสร้างดิน ดีขึ้น - เพิ่ม อินทรีย์วัตถุใน ดิน ผลผลิตเพิ่มขึ้น	- อ.บ.ต. - ศูนย์บริการและ ถ่ายทอดฯ
	๒. โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อ การเกษตร	เกษตรกรขาดน้ำเพื่อ การเกษตรในฤดูแล้ง หรือในระยะฝนทิ้ง ช่วง	เจาะบ่อบาดาล ขนาด ๔ นิ้ว	๗,๐๐๐	๗,๐๐๐	๗,๐๐๐	เกษตรกรมีน้ำ ใช้เพื่อ การเกษตร เพียงพอ	- เกษตรกรเจ้าของ แปลง
	๓.โครงการเจาะน้ำบาดาลเพื่อ การเกษตรเพื่อเกษตรกรในพื้นที่ ประสบภัยแล้ง (ขนาด ๓๐-๕๐ ไร่) พร้อมติดตั้งระบบสูบน้ำ พลังงานแสงอาทิตย์	เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำ ใช้ในการเกษตรใน ฤดูแล้งหรือในระยะ ฝนทิ้งช่วง	เจาะบ่อบาดาล พร้อมติดตั้งระบบ สูบน้ำพลังงาน แสงอาทิตย์	-	-	-	เกษตรกรมีน้ำ ใช้เพื่อ การเกษตร เพียงพอ	สำนักงาน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม จังหวัด มหาสารคาม

